

Faktabas Revision 2004-2016

LANDSTING OCH REGIONER

Innehåll

A	Revisorernas förutsättningar	3
B	Revisorernas arbetsformer	14
C	Planering, kommunikation och rapportering	20
D	Revisionsberättelse och ansvarsprövning	37
E	Sakkunniga stödet och upphandling	40
F	Revisorernas utbildning	46
G	Utvecklingsfrågor för revisionen	48
H	Lekmannarevisorernas förutsättningar	49
I	Lekmannarevisorernas arbetsformer och inriktning	62
J	Lekmannarevisorernas kommunikation och rapportering, resultat och effekter	67
K	Utvecklingsfrågor för lekmanrevisionen	76

Innehållsförteckningen är klickbar så du kan gå direkt till den avdelning du vill titta på.

Förord

Vart fjärde år riktar Sveriges Kommuner och Landsting en enkät om revisionen och lekmanrevisionen till kommuner, landsting och regioner. Det är revisorerna i respektive kommun, landsting och region som svarar på enkäten och därmed ger sin bild och uppfattning av situationen.

Resultatet ger Sveriges Kommuner och Landsting underlag i arbetet med den kommunala revisionen, såväl i intressebevakning som normering av god revisionsred samt i fördjupade utvecklingsinsatser.

Resultatet ger också kommuner, landsting och regioner information om revisionen i Sverige, som kan användas i utvecklingsarbete, vid jämförelser etc.

Frågor och svar är indelade i olika avdelningar som syns i innehållsförteckningen.

I denna rapport redovisas svaren för **landstingen och regionerna** från 2004, 2008, 2012 och 2016.

En motsvarande rapport finns för kommunerna.

A

Revisorernas förutsättningar

Frågorna i denna avdelning handlar om revisionens organisation, lokala reglering och ekonomi.

1. Hur många revisorer har landstinget/regionen valt?

År		Antal	Andel (%)
2016	12 - 14 st.	1	5
	15 st. eller fler	1	5
	5 st.	3	15
	6 - 8 st.	6	30
	9 - 11 st.	9	45
	Summa	20	
2012	12 - 14 st.	2	11
	15 st. eller fler	1	5
	5 st.	3	16
	6 - 8 st.	7	37
	9 - 11 st.	6	32
	Summa	19	
2008	12 - 14 st.	1	5
	15 st. eller fler	1	5
	5 st.	4	20
	6 - 8 st.	6	30
	9 - 11 st.	8	40
	Summa	20	

2a. Är någon revisor vald med undantag?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	0	0
	Nej	20	100
	Summa	20	
2012	Ja	1	5
	Nej	18	95
	Summa	19	
2008	Ja	0	0
	Nej	20	100
	Summa	20	

2b. Hur många av revisorerna är valda med undantag?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ingen	20	100
	1 - 2 st.	0	0
	Summa	20	
2012	Ingen	18	95
	1 - 2 st.	1	5
	Summa	19	
2008	Ingen	19	95
	1 - 2 st.	1	5
	Summa	20	

3. Hur är revisionen organiserad?

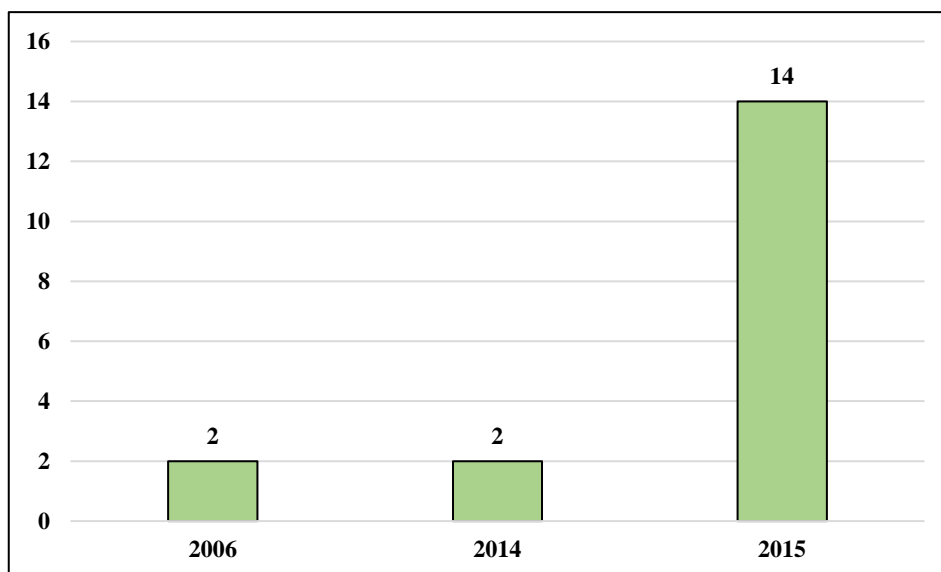
År		Antal	Andel (%)
2016	Revisionen är samlad - fullmäktige väljer en revisorsgrupp för granskning av nämnder och styrelser	19	95
	Revisionen är formellt delad - fullmäktige väljer två eller flera grupper som svarar för och styrelser olika nämnder och styrelser	1	5
	Summa	20	
2012	Revisionen är samlad - fullmäktige väljer en revisorsgrupp för granskning av nämnder och styrelser	18	95
	Revisionen är formellt delad - fullmäktige väljer två eller flera grupper som svarar för och styrelser olika nämnder och styrelser	1	5
	Summa	19	
2008	Revisionen är samlad - fullmäktige väljer en revisorsgrupp för granskning av nämnder och styrelser	19	95
	Revisionen är formellt delad - fullmäktige väljer två eller flera grupper som svarar för och styrelser olika nämnder och styrelser	1	5
	Summa	20	
2004	Revisionen är samlad - fullmäktige väljer en revisorsgrupp för granskning av nämnder och styrelser	18	95
	Revisionen är formellt delad - fullmäktige väljer två eller flera grupper som svarar för och styrelser olika nämnder och styrelser	1	5
	Summa	19	

Kommentar: Svaren visar att den dominerande organisationsformen för revisionen är en samlad revision med en revisorsgrupp som svarar för all granskning av samtliga nämnder, styrelser och eventuella beredningar.

4. Har fullmäktige antagit ett revisionsreglemente?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	19	95
	Nej	1	5
	Summa	20	
2012	Ja	18	95
	Nej	1	5
	Summa	19	
2008	Ja	18	95
	Nej	1	5
	Summa	19	
2004	Ja	19	100
	Nej	0	0
	Summa	19	

4b. Vilket år har fullmäktige senast uppdaterat/kompletterat revisionsreglementet? Svar från 2016.

Bilden visar antal svar för respektive år.

5. Ordföranden/sammankallande i revisionen är vald ur:

År		Antal	Andel (%)
2016	Majoriteten i fullmäktige	3	15
	Minoriteten i fullmäktige	17	85
	Summa	20	
2012	Majoriteten i fullmäktige	4	21
	Minoriteten i fullmäktige	15	79
	Summa	19	
2008	Majoriteten i fullmäktige	4	20
	Minoriteten i fullmäktige	16	80
	Summa	20	
2004	Majoriteten i fullmäktige	6	30
	Minoriteten i fullmäktige	14	70
	Summa	20	

6. Vem/vilka bereder revisorernas budget?

År		Antal	Andel (%)
2016	Fullmäktiges presidium	18	90
	Särskild fullmäktigeberedning för detta ändamål	2	10
	Landstings-/regionstyrelsen	0	0
	Summa	20	
2012	Fullmäktiges presidium	14	74
	Särskild fullmäktigeberedning för detta ändamål	5	26
	Landstings-/regionstyrelsen	0	0
	Summa	19	
2008	Fullmäktiges presidium	16	80
	Särskild fullmäktigeberedning för detta ändamål	4	20
	Landstings-/regionstyrelsen	0	0
	Summa	20	
2004	Fullmäktiges presidium	17	85
	Särskild fullmäktigeberedning för detta ändamål	2	10
	Landstings-/regionstyrelsen	1	5
	Summa	20	

6b. När beredningen sker inom fullmäktige, ingår personer i beredningen som själva är föremål för revisionens granskning?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	6	32
	Nej	12	63
	Vet ej (nytt svarsalternativ)	1	5
	Summa	19	
2012	Ja	10	53
	Nej	9	47
	Summa	19	
2008	Ja	8	40
	Nej	12	60
	Summa	20	
2004	Ja	9	53
	Nej	8	47
	Summa	17	

7. På vad baseras revisorernas framställning om anslag?

År		Antal	Andel (%)
2016	En dokumenterad riskbedömning och/eller färdig revisionsplan för kommande år	5	25
	En flerårsplan eller revisionsstrategi för de kommande åren	0	0
	En övergripande uppskattning utifrån tidigare anslag, uppdraget i lagstiftningen etc.	15	75
	Summa	20	
2012	En dokumenterad riskbedömning och/eller färdig revisionsplan för kommande år	3	16
	En flerårsplan eller revisionsstrategi för de kommande åren	1	5
	En övergripande uppskattning utifrån tidigare anslag, uppdraget i lagstiftningen etc.	15	79
	Summa	19	
2008	En dokumenterad riskbedömning och/eller färdig revisionsplan för kommande år	7	37
	En flerårsplan eller revisionsstrategi för de kommande åren	2	11
	En övergripande uppskattning utifrån tidigare anslag, uppdraget i lagstiftningen etc.	10	53
	Summa	19	
2004	En dokumenterad riskbedömning och/eller färdig revisionsplan för kommande år	5	25
	En flerårsplan eller revisionsstrategi för de kommande åren	1	5
	En övergripande uppskattning utifrån tidigare anslag, uppdraget i lagstiftningen etc.	14	70
	Summa	20	

8. Om revisorerna bedömer att revisionsanslaget är otillräckligt för att fullfölja en granskning enligt god revisions sed, hur kommer denna bedömning till uttryck i kommunikationen med fullmäktige?

Fler svarsalternativ kunde anges

År		Antal	Andel (%)
2016	I en särskild skriftlig kommunikation	4	20
	Som initierat ärende i fullmäktige	1	5
	I muntliga överläggningar med fullmäktiges presidium	18	90
	På annat sätt	1	5
	Antal svarande	20	

x) Öppet svar (2016)

Har ej varit tillämpligt hittills.

9. Hur förhåller sig revisorernas arvodes- och ersättningsnivåer till ledamöternas i styrelse och nämnder?

År		Sammanträdese-sättningen		Fasta arvoden till revisorerna		Fast arvode till revisionens ordförande/sammankallande	
		Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
2016	Lägre	1	6	7	37	9	45
	Lika	17	94	10	53	10	50
	Högre	0	0	2	11	1	5
	Summa	18		19		20	
2012	Lägre	0	0	6	40	11	65
	Lika	16	94	5	33	8	47
	Högre	0	0	5	33	1	6
	Summa	17		15		17	
2008	Lägre	3	18	6	40	11	65
	Lika	14	82	4	27	6	35
	Högre	0	0	5	33	0	0
	Summa	17		15		17	
2004	Lägre	1	6	6	40	11	61
	Lika	16	94	3	20	5	28
	Högre	0	0	6	40	2	11
	Summa	17		15		18	

10. Har revisorerna under denna eller förra mandatperioden använt sin initiativrätt när det gäller revisorernas förvaltning (t.ex. ekonomi) i enlighet med Kommunallagen 5 kap 23 § 3 p?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	1	5
	Nej	19	95
	Summa	20	
2012	Ja	1	5
	Nej	18	95
	Summa	19	
2008	Ja	3	15
	Nej	17	85
	Summa	20	
2004	Ja	1	5
	Nej	19	95
	Summa	20	

11. Sker någon granskning/revision av revisorernas egen ekonomi och förvaltning/administration?

Avser inte granskning av revisorernas granskande verksamhet inom revisionsprocessen utan endast den förvaltande/ekonomiska delen.

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	10	50
	Nej	10	50
	Summa	20	
2012	Ja	9	47
	Nej	10	53
	Summa	19	
2008	Ja	5	25
	Nej	15	75
	Summa	20	
2004	Ja	4	20
	Nej	16	80
	Summa	20	

11b. Vem svarar för och genomför denna granskning/revision?

De öppna svaren anger i huvudsak dessa alternativ

- Upphandlad revisionsbyrå
- Fullmäktiges presidium
- Annat landstings/kommuns revision

B

Revisorernas arbetsformer

Frågorna i denna avdelning handlar om revisorernas arbetsformer – deras sätt att samarbeta med varandra, om deras sammankomster/sammanträden, dokumenthantering och samverkan med andra.

1. Har revisorerna antagit en egen arbetsordning för sitt löpande arbete t.ex. om informell arbetsfördelning, administration och rutiner, informationsansvar, kontakt med sakkunniga etc.

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	18	90
	Nej	2	10
	Summa	20	
2012	Ja	17	89
	Nej	2	11
	Summa	19	
2008	Ja	18	90
	Nej	2	10
	Summa	20	
2004	Ja	13	65
	Nej	7	35
	Summa	20	

2. Hur har revisorerna organiserat sin dokumenthantering?

Med dokumenthantering avses posthantering, registrering, utlämning av offentliga handlingar, arkivering, gallring m.m.

Flera svarsalternativ kunde anges (2016).

År		Antal	Andel (%)
2016	De förtroendevalda sköter detta själva	0	0
	Landstingets/regionens registrator eller annan funktion i landsting/region sköter detta åt revisorerna	7	35
	Externa sakkunniga har detta som uppdrag enligt avtal	4	20
x)	På annat sätt (se vidare Öppet svar)	12	60
	Antal svarande	20	
2012	De förtroendevalda sköter detta själva	1	5
	Landstingets/regionens registrator eller annan funktion i landsting/region sköter detta åt revisorerna	2	11
	Externa sakkunniga har detta som uppdrag enligt avtal	2	11
	På annat sätt	14	74
	Summa	19	
2008	De förtroendevalda sköter detta själva	0	0
	Landstingets/regionens registrator eller annan funktion i landsting/region sköter detta åt revisorerna	5	31
	Externa sakkunniga har detta som uppdrag enligt avtal	3	19
	På annat sätt	8	50
	Summa	16	

x) Öppet svar (2016)

Annat sätt är i huvudsak eget revisionskontor

3. Hur många gemensamma överläggningar/sammanträden har revisorerna i snitt per år?

År	Antal ggr	Antal	Andel (%)
2016	5-8	3	15
	9-12	12	60
	13 eller fler	5	25
	Summa	20	
2012	5-8	3	16
	9-12	10	53
	13 eller fler	6	32
	Summa	19	
2008	5-8	3	15
	9-12	11	55
	13 eller fler	6	30
	Summa	20	
2004	5-8	2	10
	9-12	10	50
	13 eller fler	8	40
	Summa	20	

4. Har revisorerna under denna eller förra mandatperioden genomfört en gemensam granskning ihop med revisorer i någon annan kommun/landsting/region?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	16	84
	Nej	3	16
	Summa	19	

De öppna svaren ger exempel på många olika samarbetskonstellationer

- Mellan landsting/region och kommuner i ett län t ex Norrbotten, Skåne, Värmland, Sörmland, Västra Götaland, Uppland, Gävleborg, Halland
- Mellan grupper av landsting/regioner som utgör en sjukvårdsregion eller ofta samarbetar inom fler områden
- Mellan landstinget/regionen och några av kommunerna inom landstinget/regionen
- Mellan landsting/regioner som har en gemensam nämnd
- Mellan landsting/regioner som anlitar sakkunniga från samma företag
- Mellan ett landsting/region och t ex en större kommun

5. Deltar revisorerna i nätverk (motsvarande) med andra revisorer från kommuner, landsting eller regioner?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	17	85
	Nej, vi deltar inte i något särskilt nätverk	3	15
	Summa	20	
2012	Ja	18	95
	Nej, vi deltar inte i något särskilt nätverk	1	5
	Summa	19	
2008	Ja	20	100
	Nej, vi deltar inte i något särskilt nätverk	0	0
	Summa	20	
2004	Ja	18	90
	Nej, vi deltar inte i något särskilt nätverk	2	10
	Summa	20	

Kommentar: Majoriteten av landstingen/regionerna deltar i något nätverk.

5b. Vad heter nätverket/-en och/eller berätta i stora drag vilka/hur många som deltar och hur ofta ni träffas?

De öppna svaren berättar om såväl "organiserade" nätverk som återkommande sammankomster erfarenhetsutbyte, mellan revisorer i olika konstellationer:

- Norrlandstingen (4 st); revisionskonferens 1 g/år
- ERFA - revisorerna med revisionschef/uppdragsansvarig i landstingen i Blekinge och Kalmar län, regionerna Jönköping, Östergötland, Kronoberg; träffas 1 g/år
- Nätverk för revisorer inom samma sjukvårdsregion
- FFR – Föreningen Förtroendevalda revisorer i Mellannorrland (Västernorrland och Jämtland Härjedalen) både kommuner och landsting/regioner; har ett par träffar per år för utbildning och erfarenhetsutbyte
- Östrev – ett nätverk för revisorer och KF presidier i Östergötlands län, både kommuner och regionen; träffas ca två gånger/år för utbildning och erfarenhetsutbyte
- Starev – ett samarbetsorgan för kommuner och landsting/regioner med eget revisionskontor; träffas 1-2 ggr/år för utbildning, utveckling, erfarenhetsutbyte.
- Revisorerna i Hallands län; träffas 4 ggr/år.
- Hennikehammarsgruppen – kommunerna och landstinget i Värmland; ordförandeträffar ett par ggr/år
- Nätverket för förtroendevalda revisorer i Dalarna; 1-2 träffar/år för alla revisorer och minst en träff/år för ordförandena.

Svaren visar också på återkommande länssammankomster vanligen 1 gång/år t ex:

- Jönköping, Sörmland, Uppsala, Västmanland, Stockholm, Örebro län, både kommuner och län

Svaren tar även upp revisionsföretagens aktiviteter t ex:

- PWC:s kundråd och kundkonferens 2 ggr/år
- PWC:s nätverk samt landstingets nätverk
- EY-kunder; träffar 1-2 ggr/år

5c. Hur samarbetar ni i nätverket/-en (motsvarande)?

Fler svarsalternativ kunde anges.

År		Antal	Andel (%)
2016	I konkreta revisionsprojekt	7	41
	Genom erfarenhetsutbyte och träffar för diskussion	17	100
	Genom utbildningar	6	35
	Annat	1	6
	Antal svarande	17	
2012	I konkreta revisionsprojekt	9	53
	Genom erfarenhetsutbyte och träffar för diskussion	17	100
	Genom utbildningar	10	29
	Annat	2	12
	Antal svarande	17	

C

Planering, kommunikation och rapportering

Frågorna i denna avdelning är i huvudsak inriktade på revisionsprocessens olika delar – riskanalys och planering, genomförande och dokumentation av granskningen, kommunikation med fullmäktiges presidium, styrelse och nämnder, rapportering av granskningen samt om revisorernas hemsida.

1. Har revisorerna antagit en egen revisionsstrategi för sitt arbete t.ex. med långsiktiga målsättningar och ställningstaganden för uppdrag, kommunikation, resultat etc.?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	14	70
	Nej	6	30
	Summa	20	
2012	Ja	10	56
	Nej	8	44
	Summa	18	
2008	Ja	13	65
	Nej	7	35
	Summa	20	
2004	Ja	9	45
	Nej	11	55
	Summa	20	

2. Gör revisorerna en riskanalys?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, årligen	18	90
	Ja, en per mandatperiod som uppdateras vid behov	2	10
	Nej	0	0
	Summa	20	

3a. Är revisorerna överens om projektplaner och inriktning på granskningarna?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, i allmänhet	20	100
	I viss utsträckning	0	0
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	20	
2012	Ja, i allmänhet	19	100
	I viss utsträckning	0	0
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	19	
2008	Ja, i allmänhet	19	100
	I viss utsträckning	0	0
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	19	
2004	Ja, i allmänhet	20	100
	I viss utsträckning	0	0
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	20	

3b. Är revisorerna överens om slutsatser m.m. i granskningarna?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, i allmänhet	20	100
	I viss utsträckning	0	0
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	20	
2012	Ja, i allmänhet	19	100
	I viss utsträckning	0	0
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	19	
2008	Ja, i allmänhet	20	100
	I viss utsträckning	0	0
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	20	
2004	Ja, i allmänhet	19	100
	I viss utsträckning	0	0
	Nej, oftast inte	0	0
	Summa	19	

Kommentar: Svaren på frågorna 3a och 3b visar på den stora samstämmighet som generellt råder mellan revisorerna, såväl i inriktning och val av granskning som i analys och slutsatser.

4a. Genomförs grundläggande granskning varje år vid varje nämnd/styrelse?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, för alla nämnder/styrelser	20	100
	Ja, för vissa nämnder/styrelser	0	0
	Nej	0	0
	Summa	20	

4b. Hur ofta rapporteras resultatet av den grundläggande granskningen till dem som granskas?

År		Antal	Andel (%)
2016	Alltid	12	67
	För det mesta	5	28
	Sällan	1	6
	Aldrig	0	0
	Summa	18	

4c. Dokumenteras de aktiviteter som genomförs inom den grundläggande granskningen?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, om ja hur x)	17	89
	Nej	2	11
	Summa	19	

x) Öppet svar (2016)

De öppna svaren beskriver hur aktiviteterna dokumenteras, på olika sätt

- Granskningsrapport till de som granskats
- Skrivelser, PM
- I Revisionsberättelsen och Revisionsredogörelsen
- Revisoreernas minnesanteckningar
- Minnesanteckningar från dialogmöten
- Arbetsnoteringar hos/av sakkunniga; finns exempel på dokumenthanteringssystem
- Sakkunnigas årsrapporter till varje nämnd och styrelse

5. Deltar revisorerna i det praktiska granskningsarbetet?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	8	40
	Nej	12	60
	Summa	20	
2012	Ja	4	21
	Nej	15	79
	Summa	19	
2008	Ja	7	35
	Nej	13	65
	Summa	20	
2004	Ja	4	20
	Nej	16	80
	Summa	20	

5b. Ge gärna exempel på hur revisorerna deltar i det praktiska granskningsarbetet

Öppna svar 2016

De öppna svaren beskriver på vilka olika sätt revisorerna deltar.

- Dialoger/träffar med nämnder och presidier
- Bevakning av verksamheten, protokollsläsning m fl. handlingar
- Kontaktrevisor för en nämnd, en särskild granskning etc.
- Riskanalyser, projektplanering, formulerar/godkänner revisionsfrågor

6. Genomför revisorerna egna granskningsinsatser, utan de sakkunniga?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	1	5
	Nej	19	95
	Summa	20	
2012	Ja	2	11
	Nej	17	89
	Summa	19	
2008	Ja	2	10
	Nej	18	90
	Summa	20	
2004	Ja	0	0
	Nej	20	100
	Summa	20	

7. Har revisorerna regelbundna träffar/överläggningar med fullmäktiges presidium?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	19	100
	Nej	0	0
	Summa	19	

7b. Hur många gånger per år träffar ni fullmäktiges presidium?

År		Antal	Andel (%)
2016	0 gånger/år	0	0
	1 gång/år	1	5
	2 gånger/år	11	58
	3 gånger/år	4	21
	4 gånger/år	3	16
	5 gånger/år	0	0
	Summa	19	

7c. Vilka är oftast med på dessa träffar?

År		Antal	Andel (%)
2016	Samtliga revisorer	4	21
	Delar av revisorsgruppen	11	58
	Revisorerna tillsammans med sakkunniga	4	21
	Summa	19	
2012	Samtliga revisorer	4	21
	Delar av revisorsgruppen	8	42
	Revisorerna tillsammans med sakkunniga	7	37
	Summa	19	

8. Har revisorerna (några, alla) regelbundna träffar/överläggningar med landstings-/regionstyrelsen?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	18	95
	Nej	1	5
	Summa	19	

8b. Hur många gånger per år träffar ni styrelsen?

År		Antal	Andel (%)
2016	0 gånger/år	0	0
	1 gång/år	1	5
	2 gånger/år	12	63
	3 gånger/år	5	26
	4 gånger/år	1	5
	5 gånger/år	0	0
	Summa	19	

8c. Vilka är oftast med på dessa träffar?

År		Antal	Andel (%)
2016	Samtliga revisorer	7	39
	Delar av revisorsgruppen	7	39
	Revisorerna tillsammans med sakkunniga	4	22
	Summa	18	
2012	Samtliga revisorer	5	28
	Delar av revisorsgruppen	1	6
	Revisorerna tillsammans med sakkunniga	12	67
	Summa	18	

9. Hur ofta genomförs träffar med övriga nämnder/styrelser för dialog om nämndens uppdrag, styrning, internkontroll, ansvarstagande m.m.?

År		Antal	Andel (%)
2016	Mer än en gång per år	8	42
	En gång per år	8	42
	Mindre än en gång per år	3	16
	Summa	19	
2012	Mer än en gång per år	3	16
	En gång per år	15	79
	Mindre än en gång per år	1	5
	Summa	19	

10. Vilka är oftast med på träffar med övriga nämnder och styrelser?

År		Antal	Andel (%)
2016	Samtliga revisorer	5	26
	Delar av revisorsgruppen	2	11
	Revisorerna tillsammans med sakkunniga	7	37
	Delar av revisorsgruppen tillsammans med sakkunniga	5	26
	De sakkunniga ensamma	0	0
	Summa	19	
2012	Samtliga revisorer	3	17
	Delar av revisorsgruppen	2	11
	Revisorerna tillsammans med sakkunniga	8	44
	Delar av revisorsgruppen tillsammans med sakkunniga	5	28
	De sakkunniga ensamma	0	0
	Summa	18	
2008	Samtliga revisorer	0	0
	Delar av revisorsgruppen	1	5
	Revisorerna tillsammans med sakkunniga	10	53
	Delar av revisorsgruppen tillsammans med sakkunniga	8	42
	De sakkunniga ensamma	0	0
	Summa	19	
2004	Samtliga revisorer	0	0
	Delar av revisorsgruppen	7	35
	Revisorerna tillsammans med sakkunniga	13	65
	Delar av revisorsgruppen tillsammans med sakkunniga	0	0
	De sakkunniga ensamma	0	0
	Summa	20	

11a. Har revisorerna under denna eller föregående mandatperiod använt sin initiativrätt i granskningsärende i enlighet med Kommunallagen 4 kap 17 och 17a §§ och 5 kap 23 § 3 p?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	2	11
	Nej	17	89
	Summa	19	
2012	Ja	2	11
	Nej	17	89
	Summa	19	
2008	Ja	2	10
	Nej	18	90
	Summa	20	
2004	Ja	5	25
	Nej	15	75
	Summa	20	

11b. I vilket forum har revisorerna använt sig av initiativrätten?

Flera alternativ kunde anges

År		Antal	Andel (%)
2016	I styrelse/nämnd	2	100
	I fullmäktige	1	50
	I fullmäktigeberedning	0	0
	Antal svarande	2	

12a. Har revisorerna under denna eller förra mandatperioden anmält misstanke om brott av förmögenhetsrättslig karaktär i enlighet med kommunallagen 9 kap 9 § 3 st.?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	1	5
	Nej	19	95
	Summa	20	
2012	Ja	2	11
	Nej	17	89
	Summa	19	
2008	Ja	3	16
	Nej	16	84
	Summa	19	
2004	Ja	2	10
	Nej	18	90
	Summa	20	

12b. Har revisorerna under denna eller förra mätperioden anmält s.k. domstolstrots i enlighet med kommunallagen 9 kap 9 § 3 st.?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	0	0
	Nej	19	100
	Summa	19	
2012	Ja	0	0
	Nej	19	100
	Summa	19	
2008	Ja	0	0
	Nej	18	100
	Summa	18	
2004	Ja	0	0
	Nej	20	100
	Summa	20	

Kommentar: Svaren på frågorna 12 a och 12 b visar att det är mycket sällsynt att revisorerna har haft anledning att anmäla misstanke om brott respektive domstolstrots.

13. Har rapporteringen under denna eller förra mandatperioden av icke verkställda gynnande beslut enligt SoL och LSS lett till att revisorerna valt att göra en granskning?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	0	0
	Nej	19	100
	Summa	19	
2012	Ja	0	0
	Nej	18	100
	Summa	18	
2008	Ja	0	0
	Nej	16	100
	Summa	16	

14. Hur kommuniceras resultatet av revisorernas granskningar år 2016?

Fler alternativ kunde väljas.

2016	Alltid	Ofta	Sällan	Aldrig	Summa
I en skriftlig rapport	20	0	0	0	20
Med särskild revisionsskrivelse	16	3	0	0	19
Delges berörda styrelser/nämnder	20	0	0	0	20
Delges fullmäktige	15	2	1	1	19
Delges kommunstyrelsen	17	2	0	1	20
Med särskilt informationsblad	6	1	5	8	20
I fysiska träffar med granskad styrelse/nämnd	2	5	13	0	20
Publiceras på kommunens hemsida	18	2	0	0	20
Med pressmeddelande	1	5	5	9	20
Med presskonferens	0	0	6	14	20

Antal svarande: 20

15a. Har revisorerna en egen sida på landstingets/regionens hemsida?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	19	95
	Nej	1	5
	Summa	20	100
2012	Ja	19	100
	Nej	0	0
	Summa	19	100
2008	Ja	20	100
	Nej	0	0
	Summa	20	100
2004	Ja	16	80
	Nej	4	20
	Summa	20	100

15b. Vad finns på revisorernas hemsida?*Fler alternativ kunde anges.*

År		Antal	Andel (%)
2016	Revisorerna - presentation och kontaktuppgifter	19	100
	Allmän information om revisionsuppdrag, arbetsformer m.m.	18	95
	Revisionsgranskningar/rapporter/sammandrag	19	100
	Revisionsberättelser	16	84
	Revisionsplan/strategi	16	84
	Länkar	9	47
x)	Övrigt (se vidare Öppet svar)	0	0
	Antal svarande	19	
2012	Revisorerna - presentation och kontaktuppgifter	19	100
	Allmän information om revisionsuppdrag, arbetsformer m.m.	18	95
	Revisionsgranskningar/rapporter/sammandrag	18	95
	Revisionsberättelser	18	95
	Revisionsplan/strategi	14	74
	Länkar	8	42
	Övrigt	3	16
	Antal svarande	19	
2008	Revisorerna - presentation och kontaktuppgifter	19	95
	Allmän information om revisionsuppdrag, arbetsformer m.m.	17	85
	Revisionsgranskningar/rapporter/sammandrag	20	100
	Revisionsberättelser	18	90
	Revisionsplan/strategi	0	0
	Länkar	10	50
	Övrigt	1	5
	Antal svarande	20	

16. Hur kommuniceras vanligtvis revisionsrapporter till fullmäktige?

Flera alternativ kunde anges.

År		Antal	Andel (%)
2016	Skriftligt löpande till fullmäktigeledamöterna, varefter rapporterna är färdigställda	16	80
	Muntligt vid fullmäktigemöten, som en punkt på dagordningen	9	45
	Som beslutsärende på fullmäktigemöten (nytt svarsalternativ 2016)	3	15
	Finns tillgängliga på fullmäktigemöten för den som är intresserad	4	20
	Muntligt till fullmäktiges presidium	4	20
	En gång per år som bilagor till revisionsberättelsen	1	5
	Antal svarande	20	
	2012	Skriftligt löpande till fullmäktigeledamöterna, varefter rapporterna är färdigställda	10
Muntligt vid fullmäktigemöten, som en punkt på dagordningen		9	47
Finns tillgängliga på fullmäktigemöten för den som är intresserad		5	26
Muntligt till fullmäktiges presidium		7	37
En gång per år som bilagor till revisionsberättelsen		11	58
Antal svarande		19	

17. Hur ofta närvarar revisorer vid fullmäktiges sammanträden?

År		Antal	Andel (%)
2016	Alltid	14	70
	Ofta	3	15
	I enstaka fall/sällan	3	15
	Aldrig	0	0
	Summa	20	
2012	Ofta	18	95
	I enstaka fall/sällan	1	5
	Aldrig	0	0
	Summa	19	
2008	Ofta	16	80
	I enstaka fall/sällan	4	20
	Aldrig	0	0
	Summa	20	
2004	Ofta	10	50
	I enstaka fall/sällan	7	35
	Aldrig	3	15
	Summa	20	

D.

Revisionsberättelse och ansvarsprövning

I denna avdelning handlar frågorna om revisionsberättelsen – hur den upprättas, föredras och bereds inför fullmäktiges behandling i ansvarsprövningsfrågan.

1. Hur upprättar revisorerna revisionsberättelse?

År		Antal	Andel (%)
2016	Med en sammanhållen revisionsberättelse som behandlar alla nämnder och styrelser - i ett dokument	16	84
	Med separata revisionsberättelser för varje nämnd och styrelse - i flera dokument	3	16
	Summa	19	
2012	Med en sammanhållen revisionsberättelse som behandlar alla nämnder och styrelser - i ett dokument	18	95
	Med separata revisionsberättelser för varje nämnd och styrelse - i flera dokument	1	5
	Summa	19	
2008	Med en sammanhållen revisionsberättelse som behandlar alla nämnder och styrelser - i ett dokument	18	90
	Med separata revisionsberättelser för varje nämnd och styrelse - i flera dokument	2	10
	Summa	20	
2004	Med en sammanhållen revisionsberättelse som behandlar alla nämnder och styrelser - i ett dokument	17	85
	Med separata revisionsberättelser för varje nämnd och styrelse - i flera dokument	3	15
	Summa	20	

2. Är revisionen överens om slutsatser och bedömningar i revisionsberättelsen?

År		Antal	Andel (%)
2016	Alltid	15	79
	Ofta	4	21
	I enstaka fall/sällan	0	0
	Aldrig	0	0
	Summa	19	

3. Föredrar revisorerna själva sin revisionsberättelse i fullmäktige?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	19	100
	Nej	0	0
	Summa	19	
2012	Ja	18	95
	Nej	1	5
	Summa	19	
2008	Ja	19	95
	Nej	1	5
	Summa	20	
2004	Ja	19	95
	Nej	1	5
	Summa	20	

4. Vem bereder fullmäktiges ärende i ansvarsprövningsfrågan?

År		Antal	Andel (%)
2016	Fullmäktiges ordförande	0	0
	Fullmäktiges presidium	19	100
	Annan ordning	0	0
	Summa	19	
2012	Fullmäktiges ordförande	1	5
	Fullmäktiges presidium	17	89
	Annan ordning	1	5
	Summa	19	
2008	Fullmäktiges ordförande	2	10
	Fullmäktiges presidium	17	85
	Annan ordning	1	5
	Summa	20	

E.

Sakkunniga stödet och upphandling

Frågorna handlar om i vilken form revisorerna anlitar sitt sakkunniga stöd samt om upphandlingen av sakkunniga – hur sker den, vilket stöd ges etc.

1. Revisorerna ska anlita sakkunniga - hur sker det hos er?

År		Antal	Andel (%)
2016	Externa sakkunniga/upphandlade	7	35
	Både externa sakkunniga och egna anställda som genomför granskning	13	65
	Externa/upphandlade sakkunniga samt förfogar över anställd resurs för. administration.	0	0
	Summa	20	
2012	Externa sakkunniga/upphandlade	8	42
	Både externa sakkunniga och egna anställda som utför granskning	7	37
	Förfogar över anställd resurs för t.ex. administration, planering., upphandling. och kontakter med sakkunniga, i övrigt externa sakkunniga för granskning.	4	21
	Summa	19	
2008	Externa sakkunniga/upphandlade	8	40
	Både externa sakkunniga och egna anställda som utför granskning	10	50
	Förfogar över anställd resurs för t.ex. administration, planering., upphandling. och kontakter med sakkunniga, i övrigt externa sakkunniga för granskning.	2	10
	Summa	20	
2004	Externa sakkunniga/upphandlade	7	35
	Både externa sakkunniga och egna anställda som utför granskning	9	45
	Förfogar över anställd resurs för t.ex. administration, planering., upphandling. och kontakter med sakkunniga, i övrigt externa sakkunniga för granskning.	4	20
	Summa	20	

1b. Om ni har anställda sakkunniga i landstinget/regionen - vem är arbetsgivare, dvs. vem är de anställda av?

År		Antal	Andel (%)
2016	Revisorerna	13	100
	Landstings-/regionstyrelsen	0	0
	Summa	13	
2012	Revisorerna	12	100
	Landstings-/regionstyrelsen	0	0
	Summa	12	
2008	Revisorerna	14	100
	Landstings-/regionstyrelsen	0	0
	Summa	14	
2004	Revisorerna	11	92
	Landstings-/regionstyrelsen	1	8
	Summa	12	

2. Vilket år genomförde ni den senaste upphandlingen?

Endast svar från 2016.

År	Antal	Andel(%)
2013	5	25
2014	5	25
2015	7	35
2016	3	15
Antal svar	20	

3. Hur många anbud kom in vid den senaste upphandlingen?

År	Antal anbud	Antal svar	Andel (%)
2016	0	0	0
	1	2	12
	2	3	18
	3	6	35
	4	1	6
	5	2	12
	6	1	6
	7	2	12
	8	0	0
Summa		17	

4. Hur lång avtalsperiod samt längd på eventuell optionstid för aktuella sakkunnigstöd 2016?

	Avtalstid antal	Andel (%)	Optionstid antal	Andel (%)
1 år			6	43
2 år	10	56	8	57
3 år	4	22		
4 år	4	22		
Summa	18		14	

5. Vilken upphandlings-/avtalssituation stämmer bäst in på er situation?

År		Antal	Andel (%)
2016	Avtal med ett företag	9	45
	Avtal med två företag	0	0
	Ramavtal för successiva avrop	5	25
	Separata upphandlingar vid behov	2	10
	Kombination av ramavtal och separata upphandlingar vid särskilda behov	3	15
	x) Annat (se vidare Öppet svar)	1	5
	Summa	20	
2012	Avtal med ett företag	9	47
	Avtal med två företag	0	0
	Ramavtal för successiva avrop	5	26
	Separata upphandlingar/avtal vid varje tillfälle	3	16
	Kombination av ramavtal och separata upphandlingar vid särskilda behov	1	5
	Kombination av ett eller två avtal och separata upphandlingar vid särskilda behov (tidigare svarsalt.)	1	5
	Summa	19	
2008	Avtal med ett företag	8	40
	Avtal med två företag	0	0
	Ramavtal för successiva avrop	6	30
	Separata upphandlingar/avtal vid varje tillfälle	2	10
	Kombination av ramavtal och separata upphandlingar vid särskilda behov	3	15
	Kombination av ett eller två avtal och separata upphandlingar vid särskilda behov (tidigare svarsalt.)	1	5
	Summa	20	
2004	Avtal med ett företag	9	45
	Avtal med två företag	0	0
	Ramavtal för successiva avrop	5	25
	Separata upphandlingar/avtal vid varje tillfälle	3	15
	Kombination av ramavtal och separata upphandlingar vid särskilda behov	2	10
	Kombination av ett eller två avtal och separata upphandlingar vid särskilda behov (tidigare svarsalt.)	1	5
	Summa	20	

x) Öppet svar (2016)

Ett öppet svar anger ytterligare en variation:

För granskning av Delårsrapport och Årsredovisning – avtal med ett företag.

För verksamhetsgranskning – ramavtal med flera för successiva avrop.

6. Vilket stöd hade revisorerna vid den senaste upphandlingen?

År		Antal	Andel (%)
2016	Revisorerna genomförde upphandlingen själva	1	5
	Upphandlingsfunktion i landstinget/regionen	10	50
	Egna anställda sakkunniga	8	40
	Ekonomikontoret i landstinget/regionen	0	0
	x) Annat (se vidare Öppet svar)	1	5
	Summa	20	
2012	Revisorerna genomförde upphandlingen själva	0	0
	Upphandlingsfunktion i landstinget/regionen	10	53
	Egna anställda sakkunniga	9	47
	Ekonomikontoret i landstinget/regionen	0	0
		Summa	19
2008	Revisorerna genomförde upphandlingen själva	1	5
	Upphandlingsfunktion i landstinget/regionen	10	50
	Egna anställda sakkunniga	9	45
	Ekonomikontoret i landstinget/regionen	0	0
		Summa	20
2004	Revisorerna genomförde upphandlingen själva	0	0
	Upphandlingsfunktion i landstinget/regionen	10	50
	Egna anställda sakkunniga	9	45
	Ekonomikontoret i landstinget/regionen	1	5
		Summa	20

x) Öppet svar (2016)

Ett öppet svar anger ytterligare en variation:

Egna anställda på revisionskontoret tillsammans med upphandlingsfunktion.

7. Har de förtroendevalda revisorerna uppdraget att upphandla yrkesrevisorer till landstingets/regionens företag?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	11	55
	Nej	9	45
	Vet ej (nytt svarsalternativ 2016)	0	0
	Summa	20	
2012	Ja	9	47
	Nej	10	53
	Summa	19	
2008	Ja	11	61
	Nej	7	39
	Summa	18	
2004	Ja	6	32
	Nej	13	68
	Summa	19	

F

Revisorernas utbildning

Avdelningen handlar om vad som är viktigt att få utbildning om som revisor och om detta behov tillgodoses på marknaden.

1. Vad är mest viktigt att få utbildning om?

Tre val kunde göras

År		Antal	Andel (%)
2016	Rollen som förtroendevald revisor (förhållningssätt, grunder m.m.)	17	85
	Lekmannarevision i de landstingsägda/regionala företagen	11	55
	Risikanalys	10	50
	Granskningens genomförande	2	10
	Ansvarsprövning	9	45
	Kommunikation och dialog	2	10
	Upphandling	2	10
	Lagar, regler m.m. om kommunal verksamhet	5	25
	Annat, ange vad	0	0
	Antal svarande	20	

2. Motsvarar det nationella utbudet av utbildningar/konferenser revisorernas behov och efterfrågan?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	9	50
	I viss utsträckning	9	50
	Nej	0	0
	Summa	18	
2012	Ja	15	83
	I viss utsträckning	3	17
	Nej	0	0
	Summa	18	
2008	Ja	10	50
	I viss utsträckning	10	50
	Nej	0	0
	Summa	20	

G

Utvecklingsfrågor för revisionen

I enkäten gavs möjlighet att med fria svar ge synpunkter på vilka de viktigaste utvecklingsfrågorna är för revisionen i kommunen.

Vilka är de viktigaste utvecklingsfrågorna för revisionen i landstinget/regionen?

De öppna svaren lyfter en mängd olika utvecklingsfrågor.

Här sammanfattas de frågor som förekommer mest bland svaren:

- *Att ställa om och utveckla revisionen vid regionbildning, med ett breddat uppdrag*
- *Granskning av omställnings- och omstruktureringsprocesser; att granska förändringsprocesser.*
- *Kommunikation och dialog med fullmäktige, styrelser, nämnder och media*
- *Risikanalys och grundläggande granskning*
- *Tillgänglighet och öppenhet*
- *Öka kunskapen om vad revision innebär*
- *Resurser för revisionen*
- *Omvärldsbevakning som lagstiftning, EG-rätt och andra aktuella händelser*
- *Höja kvalitén*

H

Lekmannarevisorernas förutsättningar

Frågorna i denna avdelning handlar om lekmanrevisionens organisation, lokala reglering, ekonomi, sakkunniga stöd samt eventuella försäkring.

1. Hur är den samordnade revisionen organiserad hos er?

År		Antal	Andel (%)
2016	Uppdragen som lekmanrevisorer är fördelade på ett mindre antal av de förtroendevalda revisorerna	3	17
	Uppdragen som lekmanrevisorer är fördelade på flertalet av de förtroendevalda revisorerna	9	50
	Samtliga förtroendevalda revisorer är valda till lekmanrevisorer i alla bolag/stiftelser dvs. total personunion	6	33
	Summa	18	
2012	Uppdragen som lekmanrevisorer är fördelade på ett mindre antal av de förtroendevalda revisorerna	9	47
	Uppdragen som lekmanrevisorer är fördelade på flertalet av de förtroendevalda revisorerna	7	37
	Alla förtroendevalda revisorer är valda till lekmanrevisorer i alla bolag/stiftelser dvs. total personunion	3	16
	Summa	19	
2008	Uppdragen som lekmanrevisorer är fördelade på ett mindre antal av de förtroendevalda revisorerna	7	35
	Uppdragen som lekmanrevisorer är fördelade på flertalet av de förtroendevalda revisorerna	9	45
	Alla förtroendevalda revisorer är valda till lekmanrevisorer i alla bolag/stiftelser dvs. total personunion	3	15
	Summa	20	

2. Hur många lekmannarevisorer utses vanligen i respektive bolag?

År		Antal	Andel (%)
2016	1	13	72
	2 eller fler	4	22
	Hela revisorsgruppen	1	6
	Summa	18	
2012	1	15	79
	2 eller fler	2	11
	Hela revisorsgruppen	2	11
	Summa	19	
2008	1	13	65
	2 eller fler	7	35
	Hela revisorsgruppen	0	0
	Summa	20	
2004	1	10	50
	2 eller fler	10	50
	Hela revisorsgruppen	0	0
	Summa	20	

3. Utser fullmäktige också suppleanter till lekmannarevisorerna?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	11	61
	I vissa bolag	4	22
	Nej	3	17
	Summa	18	
2012	Ja	11	58
	I vissa bolag	5	26
	Nej	3	16
	Summa	19	
2008	Ja	13	68
	I vissa bolag	1	5
	Nej	5	26
	Summa	19	
2004	Ja	15	75
	I vissa bolag	3	15
	Nej	2	10
	Summa	20	

3b. Deltar suppleanterna i granskningsverksamheten?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, suppleanter deltar löpande tillsammans med ordinarie lekmannarevisorer	3	20
	Nej, suppleanter deltar endast för den ordinarie lekmannarevisorn vid långvarigt förhinder	12	80
	Summa	15	
2012	Ja, suppleanter deltar löpande tillsammans med ordinarie lekmannarevisorer	1	7
	Nej, suppleanter deltar endast för den ordinarie lekmannarevisorn vid långvarigt förhinder	13	93
	Summa	14	
2008	Ja, suppleanter deltar löpande tillsammans med ordinarie lekmannarevisorer	2	13
	Nej, suppleanter deltar endast för den ordinarie lekmannarevisorn vid långvarigt förhinder	14	88
	Summa	16	
2004	Ja, suppleanter deltar löpande tillsammans med ordinarie lekmannarevisorer	2	11
	Nej, suppleanter deltar endast för den ordinarie lekmannarevisorn vid långvarigt förhinder	16	89
	Summa	18	

4. Har fullmäktige riktat särskilt uppdrag till lekmannarevisorerna i bolagsordning eller ägardirektiv?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, i samtliga bolag	1	6
	Ja, i vissa bolag	0	0
	Nej	14	78
	Vet inte	3	17
	Summa	18	
2012	Ja, i samtliga bolag	0	0
	Ja, i vissa bolag	0	0
	Nej	18	95
	Vet inte	1	5
	Summa	19	
2008	Ja, i samtliga bolag	2	10
	Ja, i vissa bolag	3	15
	Nej	13	65
	Vet inte	2	10
	Summa	20	
2004	Ja, i samtliga bolag	4	20
	Ja, i vissa bolag	1	5
	Nej	14	70
	Vet inte	1	5
	Summa	20	

4b. Vad handlar dessa särskilda uppdrag om? Öppna svar 2016

Inga svar har lämnats.

5. Gör lekmannarevisorerna framställan om budget för sin verksamhet?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja till bolagens ledning, VD/styrelse	4	22
	Ja till fullmäktige	2	11
	Nej	12	67
	Summa	18	
2012	Ja till bolagens ledning, VD/styrelse	6	32
	Ja till fullmäktige	2	11
	Nej	11	58
	Summa	19	
2008	Ja till bolagens ledning, VD/styrelse	6	30
	Ja till fullmäktige	2	10
	Nej	12	60
	Summa	20	
2004	Ja till bolagens ledning, VD/styrelse	4	20
	Ja till fullmäktige	2	10
	Nej	14	70
	Summa	20	

5b. På vad baseras lekmannarevisorernas framställan om budget?

År		Antal	Andel (%)
2016	En dokumenterad analys av riskbedömning och/eller en färdig granskningsplan	3	50
	En flerårsplan eller strategi för kommande år	0	0
	En övergripande uppskattning utifrån uppdrag, tidigare insatser etc.	3	50
	Summa	6	
2012	En dokumenterad analys av riskbedömning och/eller en färdig granskningsplan	2	29
	En flerårsplan eller strategi för kommande år	0	0
	En övergripande uppskattning utifrån uppdrag, tidigare insatser etc.	5	71
	Summa	7	
2008	En dokumenterad analys av riskbedömning och/eller en färdig granskningsplan	1	11
	En flerårsplan eller strategi för kommande år	1	11
	En övergripande uppskattning utifrån uppdrag, tidigare insatser etc.	7	78
	Summa	9	
2004	En dokumenterad analys av riskbedömning och/eller en färdig granskningsplan	0	0
	En flerårsplan eller strategi för kommande år	0	0
	En övergripande uppskattning utifrån uppdrag, tidigare insatser etc.	6	100
	Summa	6	

6. Vem beslutar om resurser till lekmannarevisionen?

År		Antal	Andel (%)
2016	Respektive bolagsstämma	4	22
	Respektive bolagsstyrelse	4	22
	Fullmäktige	8	44
	Koncernstyrelse/moderbolag	0	0
	x) På annat sätt (se vidare Öppet svar)	2	11
	Summa	18	
2012	Respektive bolagsstämma	4	22
	Respektive bolagsstyrelse	4	22
	Fullmäktige	5	28
	Koncernstyrelse/moderbolag	1	6
	På annat sätt	4	22
	Summa	18	
2008	Respektive bolagsstämma	10	50
	Respektive bolagsstyrelse	3	15
	Fullmäktige	6	30
	Koncernstyrelse/moderbolag	1	5
	På annat sätt	0	0
	Summa	20	
2004	Respektive bolagsstämma	6	46
	Respektive bolagsstyrelse	3	23
	Fullmäktige	4	31
	Koncernstyrelse/moderbolag	0	0
	På annat sätt	0	0
	Summa	13	

x) Öppet svar (2016)

Revisorerna avdelar själva ur anslaget de har från fullmäktige.

7. Vem bär kostnaderna för lekmannarevisionen?

År		Antal	Andel (%)
2016	Respektive bolag	15	83
	Landstinget/regionen	2	11
	Koncernstyrelse/moderbolag	0	0
	x) På annat sätt (se vidare Öppet svar)	1	6
	Summa	18	
2012	Respektive bolag	15	79
	Landstinget/regionen	2	11
	Koncernstyrelse/moderbolag	0	0
	På annat sätt	2	11
	Summa	19	
2008	Respektive bolag	17	85
	Landstinget/regionen	3	15
	Koncernstyrelse/moderbolag	0	0
	På annat sätt	0	0
	Summa	20	
2004	Respektive bolag	17	85
	Landstinget/regionen	3	15
	Koncernstyrelse/moderbolag	0	0
	På annat sätt	0	0
	Summa	20	

x) Öppet svar (2016)

Det ingår 70-100 timmar per år i upphandling från revisionsbyrå som vi gör för revisionen i landstinget/regionern.

Resterande faktureras bolag efter överenskommelse.

Räkning i efterhand till bolagen, utifrån vad det kostar.

8. Om revisorerna bedömer att det ekonomiska utrymmet för lekmanrevisionen är otillräckligt - hur kommer detta till uttryck?

Fler svarsalternativ kunde anges.

År		Antal	Andel (%)	
2016	I en särskild skriftlig kommunikation	7	41	
	I muntlig överläggning med bolagsledning	7	41	
	I muntlig överläggning med fullmäktiges presidium	5	29	
	x) På annat sätt (se vidare Öppet svar)	1	6	
	Antal svar	17		
2012	I granskningsrapporten (svarsalternativ 2012)	3	18	
	I en särskild skriftlig kommunikation	4	23	
	I muntlig överläggning med bolagsledning	6	35	
	I muntlig överläggning med fullmäktiges presidium	7	41	
	x)	På annat sätt (se vidare Öppet svar)	3	18
	Antal svar	17		

x) Öppet svar (2016)

Inget svar lämnat

9. Hur är lekmannarevisorerna arvoderade?

År		Antal	Andel (%)
2016	Fast arvode	6	33
	Sammanträdesarvode	5	28
	Kombination av fast arvode och sammanträdesarvode	7	39
	Summa	18	
2012	Fast arvode	4	22
	Sammanträdesarvode	6	33
	Kombination av fasta arvode och sammanträdesarvode	8	44
	Summa	18	
2008	Fast arvode	5	25
	Sammanträdesarvode	8	40
	Kombination av fasta arvode och sammanträdesarvode	7	35
	Summa	20	
2004	Fast arvode	3	16
	Sammanträdesarvode	5	26
	Kombination av fasta arvode och sammanträdesarvode	11	58
	Summa	19	

10. Hur anlitas det sakkunniga stödet?

År		Antal	Andel (%)
2016	Det sakkunniga stöd som landstingets/ regionens revisorer använder avropas även till lekmanrevisorernas granskning	10	56
	Lekmanrevisorerna anlitar eller upphandlar sakkunniga särskilt för detta uppdrag	5	28
	x) Annat sätt, nämligen (se vidare Öppet svar)	3	17
	Summa	18	
2012	Det sakkunniga stöd som landstingets/ regionens revisorer använder avropas även till lekmanrevisorernas granskning	8	42
	Lekmanrevisorerna anlitar eller upphandlar sakkunniga särskilt för detta uppdrag	8	42
	Annat sätt, nämligen	3	16
	Summa	19	
2008	Det sakkunniga stöd som landstingets/ regionens revisorer använder avropas även till lekmanrevisorernas granskning	10	50
	Lekmanrevisorerna anlitar eller upphandlar sakkunniga särskilt för detta uppdrag	8	40
	Annat sätt, nämligen	2	10
	Summa	20	
2004	Det sakkunniga stöd som landstingets/ regionens revisorer använder avropas även till lekmanrevisorernas granskning	8	47
	Lekmanrevisorerna anlitar eller upphandlar sakkunniga särskilt för detta uppdrag	9	53
	Annat sätt, nämligen	0	0
	Summa	17	

x) Öppet svar (2016)

Revisionskontorets medarbetare.

Blandning av eget revisionskontor och upphandlat stöd.

11. Har landstinget/regionen eller bolaget tecknat en försäkring för lekmanna-revisorerna?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	8	53
	Nej	3	20
	Vet ej (nytt svarsalternativ 2016)	1	7
	Summa	15	
2012	Ja	5	33
	Nej	10	67
	Summa	15	
2008	Ja	5	26
	Nej	14	74
	Summa	19	
2004	Ja	6	33
	Nej	12	67
	Summa	18	

I

Lekmannarevisorernas arbetsformer och inriktning

Denna avdelning handlar om lekmannarevisorernas arbete med riskanalys, granskningsplan och grundläggande granskning, om lekmannarevisorernas samverkan med varandra, med bolagens yrkesrevisor och med andra lekman-revisorer.

1. Om mer än en lekmannarevisor utses i bolagen, har dessa lagt fast någon form av arbetsfördelning emellan sig?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	2	13
	Nej	14	88
	Summa	16	
2012	Ja	1	7
	Nej	14	93
	Summa	15	
2008	Ja	2	11
	Nej	17	89
	Summa	19	
2004	Ja	5	25
	Nej	15	75
	Summa	20	

2a. Gör lekmannarevisorerna en egen dokumenterad riskbedömning/-analys?

År		Antal	Andel (%)
2016	I flertalet bolag	4	24
	I vissa bolag	1	6
	Nej	12	71
	Summa	17	
2012	I flertalet bolag	5	28
	I vissa bolag	2	11
	Nej	11	61
	Summa	18	
2008	I flertalet bolag	2	11
	I vissa bolag	7	37
	Nej	10	53
	Summa	19	
2004	I flertalet bolag	1	5
	I vissa bolag	4	21
	Nej	14	74
	Summa	19	

2b. Gör lekmannarevisorerna en dokumenterad granskningsplan?

År		Antal	Andel (%)
2016	I flertalet bolag	5	31
	I vissa bolag	0	0
	Nej	11	69
	Summa	16	
2012	I flertalet bolag	9	50
	I vissa bolag	3	17
	Nej	6	33
	Summa	18	
2008	I flertalet bolag	4	20
	I vissa bolag	9	45
	Nej	7	35
	Summa	20	
2004	I flertalet bolag	3	15
	I vissa bolag	5	25
	Nej	12	60
	Summa	20	

Kommentar: Svaren på fråga 2a och 2b visar att många lekmannarevisorer inte gör vare sig en riskanalys eller granskningsplan.

3. Samverkar lekmannarevisorerna och bolagets yrkesrevisorer?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	15	83
	I viss utsträckning	3	17
	Nej	0	0
	Total	18	

4. Genomför lekmannarevisorerna granskningsinsatser utan sakkunnigas medverkan?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	0	0
	I viss utsträckning	5	28
	Nej	13	72
	Summa	18	
2012	Ja	0	0
	I viss utsträckning	11	61
	Nej	7	39
	Summa	18	
2008	Ja	1	5
	I viss utsträckning	12	63
	Nej	6	32
	Summa	19	
2004	Ja	3	15
	I viss utsträckning	9	45
	Nej	8	40
	Summa	20	

5a. Samarbetar lekmannarevisorerna med andra landsting/regioners lekmannarevisorer?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	9	50
	Nej	9	50
	Summa	18	
2012	Ja	9	47
	Nej	10	53
	Summa	19	
2008	Ja	9	45
	Nej	11	55
	Summa	20	
2004	Ja	9	45
	Nej	11	55
	Summa	20	

5b. Hur samarbetar de?

Fler svarsalternativ kunde lämnas

År		Antal	Andel(%)
2016	I konkreta granskningsprojekt	3	33
	Genom erfarenhetsutbyte/utbildningsträffar motsvarande	5	56
	x) På annat sätt (se vidare Öppet svar)	1	11
	Antal inlämnade svar	9	
2012	I konkreta granskningsprojekt	3	33
	Genom erfarenhetsutbyte/utbildningsträffar motsvarande	5	56
	På annat sätt	1	11
	Antal inlämnade svar	9	
2008	I konkreta granskningsprojekt	3	30
	Genom erfarenhetsutbyte/utbildningsträffar motsvarande	5	50
	På annat sätt	2	20
	Antal inlämnade svar	10	

x) Öppet svar (2016)

Inget svar lämnat.

6. Genomför lekmannarevisorerna grundläggande granskning varje år?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, för alla bolag	13	72
	Ja, för vissa bolag	4	22
	Nej	1	6
	Summa	18	

J

Lekmannarevisorernas kommunikation och rapportering, resultat och effekter

Avdelningen är inriktad på lekmannarevisorernas kommunikation med bolagens styrelse, ledning och ägare, på granskningsrapporten och på informationsutbytet med kommunens revisorer.

1a. Har lekmannarevisorerna planerade träffar med VD?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, regelbundet	9	53
	Vid behov	8	47
	Aldrig	0	0
	Summa	17	
2012	Ja, regelbundet	11	61
	Vid behov	7	39
	Aldrig	0	0
	Summa	18	
2008	Ja, regelbundet	16	84
	Vid behov	3	16
	Aldrig	0	0
	Summa	19	
2004	Ja, regelbundet	16	80
	Vid behov	4	20
	Aldrig	0	0
	Summa	20	

1b Har lekmannarevisorerna planerade träffar med bolagsstyrelsen?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, regelbundet	7	39
	Vid behov	10	56
	Aldrig	1	6
	Summa	18	
2012	Ja, regelbundet	9	50
	Vid behov	8	44
	Aldrig	1	6
	Summa	18	
2008	Ja, regelbundet	8	40
	Vid behov	7	35
	Aldrig	5	25
	Summa	20	
2004	Ja, regelbundet	9	45
	Vid behov	7	35
	Aldrig	4	20
	Summa	20	

2. Vilka deltar på träffarna med VD och/eller styrelse?

År		Antal	Andel (%)
2016	Lekmannarevisorerna	1	6
	Lekmannarevisorerna tillsammans med sakkunnigt biträde	7	39
	Lekmannarevisorerna tillsammans med yrkesrevisor	2	11
	Lekmannarevisorerna tillsammans med yrkesrevisor och sakkunnigt biträde	8	44
	Summa	18	
2012	Lekmannarevisorerna		
	Lekmannarevisorerna tillsammans med sakkunnigt biträde	5	28
	Lekmannarevisorerna tillsammans med yrkesrevisor	7	39
	Lekmannarevisorerna tillsammans med yrkesrevisor och sakkunnigt biträde	6	33
	Summa	18	
2008	Lekmannarevisorerna	3	15
	Lekmannarevisorerna tillsammans med sakkunnigt biträde	4	20
	Lekmannarevisorerna tillsammans med yrkesrevisor	8	40
	Lekmannarevisorerna tillsammans med yrkesrevisor och sakkunnigt biträde	5	25
	Summa	20	
2004	Lekmannarevisorerna	4	20
	Lekmannarevisorerna tillsammans med sakkunnigt biträde	1	5
	Lekmannarevisorerna tillsammans med yrkesrevisor	8	40
	Lekmannarevisorerna tillsammans med yrkesrevisor och sakkunnigt biträde	7	35
	Summa	20	

3. Stämmer lekmannarevisorerna och bolagets yrkesrevisor av sina slutsatser och bedömningar med varandra?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	15	83
	I viss utsträckning	3	17
	Nej	0	0
	Summa	18	
2012	Ja	11	61
	I viss utsträckning	7	39
	Nej	0	0
	Summa	18	
2008	Ja	9	45
	I viss utsträckning	11	55
	Nej	0	0
	Summa	20	
2004	Ja	11	55
	I viss utsträckning	9	45
	Nej	0	0
	Summa	20	

4. Har lekmannarevisorerna avstämningsdialog med ägarens företrädare?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja, regelbundna	2	11
	Ja, vid behov	12	67
	Aldrig	4	22
	Summa	18	
2012	Ja, regelbundna	1	6
	Ja, vid behov	7	39
	Aldrig	10	56
	Summa	18	
2008	Ja, regelbundna	2	10
	Ja, vid behov	8	40
	Aldrig	10	50
	Summa	20	
2004	Ja, regelbundna	0	0
	Ja, vid behov	14	70
	Aldrig	6	30
	Summa	20	

5. Har lekmannarevisorerna under denna eller föregående mandatperiod avlämnat någon granskningsrapport med anmärkning?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	3	18
	Nej	14	82
	Summa	17	
2012	Ja	5	28
	Nej	13	72
	Summa	18	
2008	Ja	3	15
	Nej	17	85
	Summa	20	
2004	Ja	3	15
	Nej	17	85
	Summa	20	

6. Hur sker utbyte av information och diskussion mellan landstingets/regionens revisorer och lekmanrevisorerna?

År		Antal	Andel (%)
2016	Vid varje sammanträde	2	11
	Vid behov	12	67
	Aldrig	4	22
	Summa	18	
2012	Vid varje sammanträde	11	58
	Vid behov	8	42
	Aldrig	0	0
	Summa	19	
2008	Vid varje sammanträde	7	37
	Vid behov	11	58
	Aldrig	1	5
	Summa	19	
2004	Vid varje sammanträde	2	10
	Vid behov	14	70
	Aldrig	4	20
	Summa	20	

7. Föredrar lekmannarevisorerna själva sin granskningsrapport på bolagsstämman?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	7	39
	Vid behov	8	44
	Nej	3	17
	Summa	18	
2012	Ja	5	28
	Vid behov	10	56
	Nej	3	17
	Summa	18	
2008	Ja	4	20
	Vid behov	7	35
	Nej	9	45
	Summa	20	
2004	Ja	1	5
	Vid behov	9	45
	Nej	10	50
	Summa	20	

8. Tar fullmäktige del av och behandlar lekmannarevisorernas granskningsrapport före bolagsstämman?

År		Antal	Andel (%)
2016	Ja	7	41
	Ibland	5	29
	Nej	5	29
	Summa	17	
2012	Ja	8	44
	Ibland	3	17
	Nej	7	39
	Summa	18	
2008	Ja	9	47
	Ibland	1	5
	Nej	9	47
	Summa	19	
2004	Ja	7	39
	Ibland	2	11
	Nej	9	50
	Summa	18	

K

Utvecklingsfrågor för lekmannarevisionen

I enkäten gavs möjlighet att med fria svar ge synpunkter på vilka de viktigaste utvecklingsfrågorna är för lekmannarevisionen i landstinget/regionen.

Vilka är de viktigaste utvecklingsfrågorna för lekmannarevisionen?

- *Att man gör fördjupade granskningar i bolagen*
- *Höja kvaliteten*
- *Att det tar tid att lära känna/förstå bolaget*
- *Ansaret som lekmannarevisor i bolaget*
- *Att lekmannarevisorerna inte ska känna sig ensamma och utsatta i sin roll; att stärka lekmannarevisionens roll*
- *Tillgänglighet och öppenhet*
- *Utbildningsinsatser på lokal/regional nivå*
- *Aktuell lagstiftning, omvärldsbevakning*